

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА В СВІТІ

E-GOVERNANCE IN UKRAINE AND THE WORLD

Ключові слова: електронне урядування, індекс розвитку електронного уряду, індекс електронної участі

Keywords: E-governance, E-Government development index, E-Participation index

В умовах сьогодення застосування технологій електронного уряду в багатьох країнах світу пов'язано із значними та стійкими змінами у підвищенні ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, а також покращенні доступу громадян до публічної інформації та публічних послуг. Прагнення країн до більш високого рівня розвитку електронного уряду відкриває далекоюсяжні можливості не лише для вдосконалення інституційних процесів та підвищення ефективності надання державних послуг, а також для залучення громадськості до суспільно-політичних процесів.

Рівень розвитку електронного урядування в світі оцінюється Департаментом з економічних і соціальних питань ООН (UNDESA) починаючи з 2003 р. за індексом EGDI (E-Government Development Index), що проводиться раз на два роки. Індекс EGDI є комплексним показником, який поєднує три субіндекси – онлайн-сервісів, телекомунікаційної інфраструктури, людського капіталу та використовується для вимірювання готовності урядів країн до використання інформаційно-комунікаційних технологій для надання якісних інформаційних та публічних послуг населенню, бізнесу та застосування їх у роботі самих органів влади [4].

Згідно статистичних даних, індекс розвитку е-уряду в Україні за період 2014-2016 рр. значно покращився, що дозволило зайняти 62 позицію у світовому рейтингу та потрапити до групи країн з високим рівнем розвитку е-уряду. Аналізування статистичних даних у 2018 р. свідчить про зростання значення індексу, однак при цьому спостерігається тенденція до падіння рейтингу України (82 місце). Основною причиною такої ситуації є те, що за період 2016-2018 рр. багато країн з групи середнього рівня розвитку е-уряду перейшли на вищий і витіснили нашу країну з рейтингу на нижчі позиції.

За даними дослідження ООН, викладеними у “United Nations E-Government Survey 2018”, спостерігається позитивна тенденція серед 193 досліджуваних країн світу до зростання рівня розвитку е-уряду. В 2018 р. 40 країн віднесено до групи з дуже високим індексом розвитку е-уряду; 71 країну – до групи з високим індексом розвитку е-уряду; 66 країн – до групи з середнім індексом розвитку е-уряду та 16 країн – до групи з низьким індексом розвитку е-уряду в 2018 р (рис. 1). Слід зазначити, що у 2018 р. відбулося зростання частки країн з високим та дуже високим індексами розвитку е-уряду, а питома вага країн у групах високого та дуже високого індексу розвитку електронного уряду збільшилася відповідно на 3 і 6%. Як наслідок, загальний відсоток країн з високим та дуже високим рівнем розвитку електронного уряду досяг 58%, що склало дві третини країн-членів ООН. Приблизно одна четверта країн з високим рівнем розвитку електронного уряду перейшла на більш високий рівень EGDI та з середнім рівнем розвитку на високий, відповідно 17 країн з 71 та 11 з 40 країн. У той час, кількість країн у групі середнього рівня розвитку електронного уряду з оцінками від 0,25 до 0,5 залишилася майже незмінною у 2018 р. (66 країн) порівняно з 2016 р. (67 країн). Одним із доказів поширення е-урядування в світ за останні два роки є той факт, що кількість країн з низьким рівнем розвитку

е-уряду, які набрали 0,25 або нижче, скоротилася на 50% або на 16 країн, порівняно з 32 країнами в 2016 р. [1].

Для оцінювання надання інтерактивних інформаційних послуг громадянам крім індексу розвитку електронного уряду EGDI застосовують додатковий індекс електронної участі EPI (E-Participation Index), який базується на трьох складових: е-інформування, е-консультування та е-прийняття рішень. За даними дослідження ООН за період 2016-2018 рр. вдвічі зросла кількість країн з дуже високим індексом електронної участі EPI (з 31 країни у 2016 р. до 62 країн в 2018 р.) [2]. Кількість країн з високим та середнім рівнем електронної участі дещо зменшилася, оскільки багато з них перейшли до групи країн вищого рівня електронної участі. Спостерігається позитивна тенденція до використання урядами механізмів електронної участі, оскільки відбулося скорочення кількості країн з низьким індексом електронної участі EPI з 35 до 16 за останні 2 роки (рис. 1).

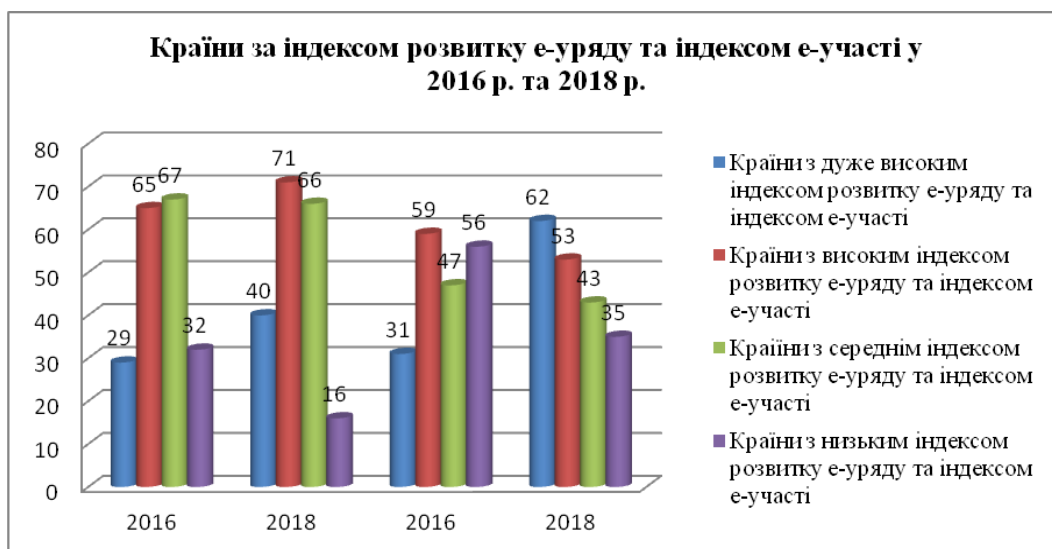

Рисунок 1 – Кількість країн, згрупованих за індексами електронного уряду EGDI та електронної участі EPI у 2016 та 2018 рр.

Стосовно України, то слід зазначити, що відбулося зростання індексу електронної участі за 2 роки в Україні з 0,608 до 0,6854, а це дозволило зайняти 75 позицію у рейтингу серед 193 та увійти в групу країн з високим рівнем е-участі. Найбільшого прогресу досягнуто в частині розвитку електронної участі у прийнятті державних рішень, цей показник зріс з 0,4290 до 0,8182. На сьогодні, держава та суспільство чітко розуміють, що впровадження та розвиток електронного урядування дозволяє суттєво підвищити рівень прозорості та відкритості органів публічної влади, а також рівень залучення громадян у демократичні процеси.

Література:

1. United Nations E-Government survey 2018. New York, 2018, 270 p. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2018>
2. E-Government survey 2018 Annexes. New York, 2018. URL: https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2018-Survey/E-Government%20Survey%202018_Annexes.pdf
3. Е-урядування – ключ до реформ в Україні. URL: <https://www.e.gov.ua/ua/news/e-uryaduvannya-klyuch-do-reform-v-ukrayini>
4. Електронне врядування для підзвітності влади та участі громади (EGAP). URL: <http://eef.org.ua/programi/efektivne-upravlinnya-ta-gromadyansk-elektronne-vryaduvannya-egap/>